

Sygn. akt VIII U 2327/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 r. w Gliwicach

sprawy M. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 września 2014 r. **nr** (...) 5 (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt VIII U 2327/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., wskazując na treść art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) odmówił panu M. P. ponownego ustalenia prawa do górniczej emerytury, tym samym podtrzymując treść prawomocnej decyzji z dnia 1.06.2012r., o legalności której orzekł prawomocnymi wyrokami Sąd Okręgowy w Gliwicach i Sąd Apelacyjny w Katowicach. Podniósł iż ubezpieczony nie przedłożył nowych dowodów mających wpływ na prawo do świadczenia.

W odwołaniu ubezpieczony zakwestionował decyzję i wnosił o przyznanie mu prawa do górniczej emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 1.10.1985r. do 19.07.1999r. stwierdzonego świadectwem pracy górniczej z K.W.B. (...) z dnia 7 kwietnia 2009r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił co następuje:

Odwołujący M. P. urodzony (...), w dniu 26.08.2014r. złożył kolejny wniosek o przyznanie mu emerytury górniczej, dołączając do niego świadectwo pracy z dnia 7.04.2009r. a dot. wykonywania pracy górniczej w okresie od 1.10.1985 – (...).1996r. na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej w (...).

Prawo ubezpieczonego do emerytury górniczej było już dwukrotnie przedmiotem postępowania przed organem rentowym oraz w postępowaniach sądowych I i II instancji. Po raz pierwszy ubezpieczony wniosek o emeryturę złożył 22.09.2008r. składał już wniosek o emeryturę górniczą powołując się ww. okres zatrudnienia na (...). Wniosek ten został załatwiony przez (...) Oddział w Z. odmownie z powodu nie wykazania przez odwołującego żadnego okresu pracy górniczej i jednocześnie nie zaliczenia do stażu pracy górniczej, zaliczanej do pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą okresu pracy w Zakładzie Produkcyjno – (...) w R.. Wskutek odwołania się przez ubezpieczonego od w/w decyzji kwestia jego uprawnień do emerytury górniczej była przedmiotem rozpoznania najpierw Sądu Okręgowego w Gliwicach, a potem Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Sądy obu instancji podzieliły stanowisko ZUS-u o braku uprawnień ubezpieczonego do emerytury górniczej w rozumieniu przepisów art. 34 ust 1 i art. 37 w zw. z art. 49 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2007r. jak i przepisów obowiązujące po tej dacie tj. normy art. 50 a i 50 e w zw. z art. 50 d tejże ustawy. Sąd Apelacyjny wskazał w uzasadnieniu wyroku, iż nawet w skutek przyjęcia jego niesłusznych założeń, że w okresie od 1.10.1985 – 31.03.1996 wykonywał on pracę w wymiarze półtora krotnym, to nie wyczerpie on 25 lat pracy górniczej i to nawet przy uwzględnieniu okresu wojska jako pracy zaliczanej, a tym samym nie może żądać emerytury górniczej.

Kolejny wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w 2012r., dołączając świadectwo datowane na dzień 7.04.2009r. a dot. wykonywania pracy górniczej w okresie od 1.10.1985 – (...).1996r. na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, załącznik do karty ewidencyjnej potwierdzający dniówki zaliczone w wymiarze półtorakrotnym w liczbie 2096 oraz protokół komisji weryfikacyjnej, z którego wynika potwierdzenie przez byłego pracodawcę wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na stanowiskach:

- od 1.10.1985 – 30.06.1991 – górnika eksploatacji taśmociągów oddziału t – 1

- od 1.07.1991 – 31.12.1994 – operatora przenośników wielogabarytowych oddział t – 1

- od 1.01.1995 – 31.03.1996 – operatora przenośników wielogabarytowych oddział t – 5

W wyniku rozpoznania wniosku ZUS decyzją z dnia 1.06.2012r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, a decyzją z 11 lipca 2012r. na podstawie art. 114 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS uznał, że przedłożony przez odwołującego protokół komisji weryfikacyjnej nie jest dowodem mającym wpływ na zmianę decyzji odmownej z dnia 1.06.2012r. Odwołania złożył ubezpieczony inicjując postępowanie sądowe w I i II instancji, przed Sądem Okręgowym w Gliwicach o sygn. akt VIII U 2727/12 i Sądem Apelacyjnym w Katowicach (sygn. akt III AUa 1156/13), który wyrokiem z dnia 27.02.2014r., podtrzymał orzeczenie Sądu I instancji z dnia 5.12.2012r. oddalające odwołanie.

Sąd Okręgowy w wyżej omawianym wyroku uzasadnił, iż ubezpieczony składając kolejny raz wniosek o emeryturę górniczą nie odwołał się do żadnych innych dowodów poza rozpatrywanymi już okresami jego pracy górniczej, nadto nadal utrzymuje, że już sam okres jego zatrudnienia na (...) w Zakładzie Produkcyjno – (...) w R. od 1.10.1985 – 31.03.1996 wystarcza do przyznania mu emerytury górniczej o ile będzie liczony w wymiarze półtorakrotnym.

W przedmiotowej sprawie, odwołujący reprezentował tożsame stanowisko, argumentując jak wyżej (dowód-wyjaśnienia odwołującego słuchanego informacyjnie na rozprawie w dniu 24 lutego 2015r. k. 12-14 a.s.). Nadto potwierdził, że nie posiada żadnych innych okresów pracy górniczej.

Powyzsze ustalenia Sąd poczynił w oparciu o akta organu rentowego oraz akta sprawy o sygn. VIII U 2727/12 dołączone do akt niniejszych.

W tym stanie rzeczy Sąd zważył co następuje :

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, że z utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, którego przedmiotem i celem jest ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub ich wysokości. Ubezpieczony przedstawia w nim wszelkie okoliczności wiążące się z warunkami stawianymi przez ustawę dla przyznania lub ustalenia wysokości świadczeń. W późniejszym postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, Sąd nie rozstrzyga o zasadności wniosku, lecz o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Jakkolwiek jest przy tym niezależny i samodzielny, to jego rozstrzygnięcie zawsze odnosi się do zaskarżonej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601; wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 29 września 2000 r., II UKN 759/99, Prawo pracy i prawo socjalne 2002 r., nr 3, s. 65 i 20 maja 2004 r., II UKN 395/03, OSNP 2005/3/43).

Skoro w niniejszej sprawie zaskarżona decyzja dotyczyła odmowy wznowienia postępowania na podstawie 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), to rzeczą sądu orzekającego jest ustalenie czy zachodziły przesłanki do wznowienia postępowania, określone w powołanym przepisie.

Zgodnie z treścią ww. przepisu prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W doktrynie i orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że uregulowana w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej instytucja wznowienia postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oznacza nadzwyczajną kontynuację postępowania w tej samej sprawie, w której organ rentowy ma możliwość zniwelowania własnego uchybienia powstałego przy ustalaniu prawa do świadczenia, natomiast zainteresowany uprawniony jest do ubiegania się o świadczenie, którego mu nie przyznano, jeżeli wcześniej nie powołał się na okoliczności lub nie przedstawił dowodów uzasadniających powstanie takich uprawnień. W tym trybie dochodzi więc do uchylecia zarówno korzystnych, jak i niekorzystnych dla zainteresowanego rozstrzygnięć (por. K. Antonów: Ponowne ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, Przegląd Sądowy 2009, nr 1, s. 59, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2011 r., I UK 124/11, LEX nr 1026625).

Decyzje organów rentowych mają jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie warunków koniecznych do nabycia prawa do świadczenia. W uzasadnieniu uchwały całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 grudnia 2000 r., III ZP 29/00 (OSNP 2001 Nr 12, poz. 418). Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo do świadczeń powstaje i istnieje niezależnie od decyzji organu rentowego, a tylko jego realizacja w postaci wypłaty świadczenia wymaga potwierdzenia decyzją. Wniosek zainteresowanego nie jest zatem elementem prawa do świadczeń emerytalno - rentowych. Celem zgłoszenia wniosku jest realizacja powstałego ex lege prawa. Z uwagi na to, że nie można powoływać się na prawo do świadczeń ustalone błędną decyzją organu rentowego, a więc pomijającą, że nie zostały spełnione warunki, od których uzależnione jest nabycie tego prawa, ustawa emerytalna zawiera przepisy stanowiące podstawę prawną weryfikacji i wzruszalności decyzji organów rentowych, w których zawarto ustalenia pozostające w obiektywnej sprzeczności z ukształtowanym ex lege stanem uprawnień emerytalno - rentowych zainteresowanych. Podstawę tę stanowi przepis art. 114 ustawy emerytalnej, określający tryb ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalno - rentowych lub ich wysokości. Uzasadnieniem dla ponownienia postępowania zakończonym prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego, powstałą na przykład na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego, czy procesowego. W ponowionym postępowaniu organ rentowy dąży więc do ustalenia, czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego ustalenia jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach emerytalno-rentowych zainteresowanych, według stanu faktycznego z chwili

wydania weryfikowanych decyzji rentowych. Ponowne ustalenie w trybie przepisu art. 114 ustawy emerytalnej stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia decyzji organu rentowego, niezależnie od tego, czy uprawomocniła się ona na skutek upływu terminu odwołania, czy też rozstrzygnięcia sądu. To swoiste "wznowienie postępowania" w takich sprawach w sposób oczywisty ogranicza bowiem prawomocność, czy też niewzruszalność decyzji organu rentowego. Okoliczności i dowody wskazane w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej uzasadniają ponowne ustalenie prawa do świadczenia, o ile nie stanowią elementu stanu faktycznego sprawy. Jeśli kształtują one faktyczną podstawę wyroku, to oznacza, że zostały przez sąd ocenione - w odniesieniu do dowodów na podstawie art. 233 k.p.c.

Z treści powołanego przepisu można wyprowadzić wniosek, że hipotezą omawianej normy prawnej objęte są tylko okoliczności nieznane organowi rentowemu, ale istniejące przed wydaniem decyzji, bowiem z użytego w tym przepisie sformułowania "ujawniono" wynika, że chodzi w nim o okoliczności nieznane organowi rentowemu w chwili rozstrzygnięcia o prawie do świadczenia. (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 stycznia 2014r. III AUa 550/13 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001 r., II UK 182/o

W rozpoznawanej sprawie odwołujący poza ponownym postulowaniem o rozpoznanie wniosku o przyznanie prawa do emerytury nie przedstawił żadnych nowych dowodów lub okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji z dnia 1 czerwca 2012 r., które miałyby wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia.

Nowym dowodem w rozumieniu art. 114 ustawy emerytalno-rentowej z pewnością nie może być świadectwo pracy górniczej z dnia 7 kwietnia 2009r., gdyż zostało ono już przez Sąd ocenione w postępowaniu toczącym się z odwołania ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 1.06.2012r. i 11.07.2012r., a wyroki wydane w postępowaniu pierwszo- i drugo instancyjnym uprawomocniły się. Zatem, podnieść należy, iż w niniejszej sprawie, wobec braku ujawnienia nowych okoliczności i nowych dowodów, zachodzi res iudicata w zakresie roszczeń odwołującego o prawo do emerytury. Zgodnie bowiem z poglądem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku I UK 299/11, prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma powagę rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 366 k.p.c.) w sprawie z odwołania od kolejnej decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim wyroku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012r.),

Sytuacja opisana w tezie wyroku Sądu Najwyższego odzwierciedla stan faktyczny niniejszej sprawy. Ubezpieczony powołuje się bowiem na te same okoliczności i dowody które były podstawą wydania prawomocnych wyroków Sadu Okręgowego i Apelacyjnego w sprawach os sygn. VIII U 2727/12 i III AUa 1156/13.

Wobec powyższego, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

SSO Jolanta Łanowy